Oral History Kosovo

INTERVJU SA HISNIJEM KRASNIĆI

Priština | Datum: 14. mart 2020
Trajanje: 122 minuta

Prisutni:

1. Hisni Krasnići (Intervjuisani)
2. Eremire Krasnići (Vodila intervju)
3. Renea Begoli (Kamera)

Simboli u transkripciji, neverbalna komunikacija:
() – emocionalna komunikacija
{} – sagovornik objašnjava nešto gestovima.

Druga pravila transkripcije:
[ ] - dodatak tekstu kako bi se pomoglo razumevanje
Fusnote su dodaci koji pružaju informacije o mestima, imenima ili izrazima.

Prvi deo

Eremire Krasnići: Možete li se predstaviti…

Hisni Krasnići: Molim?

Eremire Krasnići: Možete li se predstaviti i početi od trenutka za koji smatrate da je vaš početak, bilo da je to porodična istorija ili vaš lični početak.

Hisni Krasnići: Da. Da počnemo? Ja sam Hisni Krasnići, rođen u Lukaru 3.10.1942. Ja sam profesor, bio sam profesor na Umetničkom fakultetu, redovni profesor, običan. Počeo sam tako što sam bio asistent, do predavača, do profesora, do najvišeg ranga, iako nije postojalo viših rangova. Naša porodica, porodica mog oca, Idriza, koji je bio jako dobar slikar, bio je pametan. Malo je radio na terenu, on je zapravo bio posrednik prilikom pomirenja zbog krvne osvete, te stvari, uglavnom se bavio tim stvarima.

Eremire Krasnići: On je bio *pleqnar*[1] u selu…

Hisni Krasnići: Da, bio je *pleqnar* i starešina sela. Ali vidi, hajde da ga nazovemo selom, Lukare je mesto koje je starije od Prištine, starije od Prištine, mislim kao naselje. Priština je izgrađena tokom turskog režima. Mi smo bili velika porodica, deset članova, mislim, desetoro dece, desetoro dece, osmorica braće, ja nikada nisam upoznao jednog od moje braće pošto je odavno umro. On je bio beba, bar iz onoga što su mi rekli, ne znam, dok je nas sedmorica bilo živo do rata. Izgubili smo dvojicu tokom rata, ali i sestru. Dakle, nas petoro je živo do današnjeg dana, ali smo se raštrkali kao i svi Albanci, u Francuskoj, Engleskoj, i tako dalje. Ali, bili smo porodica, bili smo jako skaldni, naša porodica.

Moja majka je bila jako vredna, ne samo vredna već i veoma moralna, vredna kao pčela, čista kao sneg u planinama, bila je jako stroga (smeje se), da, da, bila je jako stroga. Bila je jako… mi nismo bili bogati, bili smo siromašna srednja klasa, ali zanimljivo je jer tada i sada Amerikanci su nam pomagali. Amerikanci su počeli od tada da nam pomažu, ne znam šta je to bilo, ali Amerikanci su nam puno pomagali, celom Kosovu. Kosovo je bilo, zapravo je bilo, nije moglo da nahrani narod, već su išli u Vojvodinu, išli su u Vojvodinu za zalogaj hleba. Tada su radili, ali Vojvodina je bila spas za bivšu Jugoslaviju, da, puno ljudi je tamo radilo.

---

[1] *Pleqnar* znači starija osoba, tradicionalno posrednik u procesu pomirenja u krvnoj osveti.

Lukare je usko selo, to je dolina okružena planinama sa desne i leve strane, zemljišta je malo, nema više plodnog zemljišta, ali vegetacija je veoma bujna, ima svežeg vazduha, uglavnom, to je planinsko mesto, ne baš planinsko, ali periferija grada poput Grmije, tu se potpuno spaja sa Grmijom. Znači, nismo imali puno zemljišta i kada su obrađivali zemlju nisu čak imali ni *pllug*,[2] a kamoli traktor, traktor je bio (laughs)... radili su *permendom*[3]. Znate šta je *permenda*? Prvo sa tim, nakon što su izmislili *pllug*. Onda se razvila ekonomija, pojavio se traktor i još puno stvari.

Dakle, jedan od moje braće, on je studirao, zapravo je išao u medicinsku školu u Prizrenu, ali nije imao novac da je završi, vratio se i išao u *Normale*,[4] onda je otišao u Mramor da radi kao učitelj kako bi pomogao našim roditeljima i tako dalje.

Eremire Krasnići: Spomenuli ste onog dana da se malo sećate Drugog svetskog rata, kraja.

Hisni Krasnići: Da, Drugi svetski rat, sećam ga se kao san, zato što vidite, ja sam rođen '41, evidentirali su me '42, sada ako kažem (smeje se)... dokumenti kažu '42. Eto, sećam ga se kao da je bilo danas, naše dvorište je bilo ograđeno kapijom. Bio sam tamo sa svojom bakom, ostao sam sa svojom bakom, majkom moga oca, i ona je rekla: "Nemoj da se plašiš!" Zato što su oni kucali na vrata, "Otvorite vrata!" Ona je rekla, "Nemoj ti da ih otvaraš, ja ću." Otvorila ih je. Ušli su Bugari zato što su Nemci otišli. Ostavili su nam neke stvari, ali su ih oni uzeli… rekli smo Nemcima da ostave neke stvari, "Ne," rekli su, "zato što kada ih Bugari budu našli, uništiće ih." Oni su rekli, "Uzećemo ih, ne trebaju nam, ali nemamo izbora zato što će ih oni uništiti."

Kada su Bugari došli, kada su Bugari došli u naše dvorište, sećam se kao da je juče bilo, došli su i uzeli sir. Nisu samo sir uzeli, pokrili su stvari čaršavima i uzeli ih. Uzeli su sve što smo imali i otišli. On je rekao, "Zašto ih uzimate? Radim sa tim." Imali su bombu kod sebe, ručnu granatu, one u obliku kruške, trljali su svoje obraze ovako, da daju do znanja da traže pare ili šta ja znam. Sećam se pomalo tih stvari.

Dakle, Nemci nisu ništa pipnuli. Pogotovo u našem dvorištu, Nemci su tu imali svoju kuhinju, imali su kolače, konzervisanu hranu, čokoladu, tada nismo imali čokolade (smeje se). Iskreno da vam kažem, davali su nam čokolade, ostajali su tamo, mnogi su imali bicikle, imali su motore, imali su konje, imali su sve to. Zašto su ih imali tamo? Zato što je moje rodno mesto bilo na početku planine i tamo im je bilo lako da se smeste, to znam, ništa više. Sećam se da su Nemci, moja majka i baka su mi rekle, kada je moj deda umro, zato što je moj deda bio vojnik turske vojske dvanaest godina, išao je tamo umesto trojice braće i zbog sebe. Znači, vojni rok je trajao tri godine, on je išao na dvanaest godina. Kada je moj deda umro, moja baka mi je rekla da su mnogi vojnici pucali iz svojih pištolja kao znak poštovanja prema preminulom, ali čak i danas to rade. I tako je bilo, to znam.

Eremire Krasnići: Gde ste krenuli u školu?

---

[2] Plug je sredstvo za obradu zemljišta napravljen od gvožđa, sa velikim i širokim ralom koje vuče traktor, konj ili vo koje služi za oranje zemlje ili za otvaranje drenažnih vodova.
[3] Sredstvo slično plugu.
[4] *Shkolla Normale* se otvorila u Đakovici 1948. godine kako bi podučavala učitelje koji su bili traženi za novootvorene škole. Izuzev kratkog perioda tokom italijanske fašističke okupacije Kosova tokom Drugog svetskog rata, to su bile prve škole na albanskom jeziku koje je Kosovo dobilo. 1953. godine se *Shkolla Normale* prebacuje u Prištinu.

Hisni Krasnići: Osnovnu školu sam završio u svom rodnom mestu, škola se zvala Ganimete Tërbeshi tada, nije se tako zvala dugo, nije se zvala Ganimete Tërbeshi. Prvo, učio sam u džamiji, gde je džamija danas. Nije bilo stolova, stolica, ničeg, svako je uzimao stolicu od kuće i sedeli smo tamo. Moj prvi učitelj je bio iz Albanije, njegovo ime je bilo Zekir Zeka. I imali smo table velike kao sveske, imali smo krede umesto olovaka. On bi predavao, mi smo zapisivali, to bi se ispisalo, mi bismo ga obrisali, kako smo mogli sve to da popamtimo, nismo imali ni sveske ni ništa, tako da smo išli i na taj način se obrazovali. U nekom trenutku smo primetili, ljudi su patrijarhalni, porodice su patrijarhalne, Kosovo je generalno bilo takvo. Počeli su da se žale, "Nemamo gde da se molimo…" I tako su nas izbacili odatle. Jedan moj rođak je otvorio *oda*[5] kao školu, zvao se Nu.

Eremire Krasnići: Katolik?

Hisni Krasnići: Ne, ne, Nuhi, albanski musliman. Tako da je on otvorio i mi smo išli tamo. Škola je bila mala, bilo je zagušljivo, nismo mogli. Došli su iz Prištine, vlada je primetila da nije u redu da sve te učenike ubacite u taj prostor, tako da su sagradili školu. Nisu znali gde da sagrade školu, taj moj rođak je imao svoju zemlju, jako plodno zemljište, i do dana današnjeg je tamo škola. Ne znam da li su platili za to, ali tamo smo završili osnovnu školu. Škola je bila završena, Srpkinja je bila moj razredni starešina, srpski, učila nas je srpki, moja razredna je bila Zorka Kalašević.

Eremire Krasnići: Da li je zajednica bila mešana, da li je bilo više Albanaca?

Hisni Krasnići: Ne, ne, svi smo bili Albanci, bila je jedna crnogorska porodica u Makovcu, iskreno da vam kažem samo ta porodica je bila, ne znam kako su došli tamo. Onda ih je kralj postavio na najplodnije zemljište koje je postojalo. Znači, ja sam bio učenik i moja razredna je bila Srpkinja (smeje se). Zamislite, njeno ime je bilo Zorka Kalašević. Onda, završio sam osnovnu školu. Kada sam završio osnovnu školu, morao sam da se upišem u srednju. Šta sam uradio, otišao sam tamo. Bio sam dobar u tome, bio sam marljivo dete, zato što, zapravo bio sam desna ruka mojoj majci, pomagao sam majci.

Eremire Krasnići: Kakve poslove ste tada radili?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Kakve kućne poslove ste obavljali u to vreme, pošto ste imali puno posla?

Hisni Krasnići: Pa… pa vidite, moja majka je uglavnom kuvala i brinula se o mlečnim proizvodima, ja sam joj pomagao, sejao sam brašno, možete li da verujete? Uzimao sam hleb, moja majka bi stavljala *saq*[6] preko njega zato što se plašila da ću se ispeći a ona ima specijalne alatke, još uvek ih imam, alatke kojima se uzimao, još uvek ih imam. Tako da sam pomagao majci u čišćenju, pranju sudova, prao sam sudove. Ta sreća me je pratila, istu stvar sam radio kad sam se oženio (smeje se)... zato što oboje, moja žena je radila, ja sam radio. Vidite, morao sam to da radim, i ona je radila osam sati dnevno. Radila je osam sati, ja sam radio četiri sata nedeljno, ona je radila u pošti pre i

[5] Prostorija za muškarce u tradicionalnom albanskom društvu.
[6] Sač.

posle rata. Tako da sam ja morao da radim, puno sam pomagao majci, nadam se da će me bog nagraditi (smeje se). Znači, puno sam pomagao svojoj majci, sekao sam drva i sve to.

Eremire Krasnići: Kako je bilo živeti sa vašom braćom i sestrama?

Hisni Krasnići: Pa, vidite, (smeje se), da li ste primetili? Niko od njih nije isti, neki su otišli da se bave stočarstvom, neki su radili na dvorištu i tako dalje. Imali smo brata, on je bio jako vredan, on je povukao na moju majku, bio je čist, vredan, pošten. Bio je jako vredan, jako jako. I tužan sam što je morao da ostane u šumi tri meseca, dobio rak, išao je tamo tokom rata, zato se nije usuđivao da dolazi kući spava tamo. Imali smo ogromne probleme. Onda nakon što sam završio, zapravo sam išao u srednju Tehničku školu…

Eremire Krasnići: U Prištini?

Hisni Krasnići: Da, u Prištini, u 18 Nëntori. Tamo sam završio srednju školu na srpskom, samo sam osnovnu imao na albanskom. Nakon srednje škole na srpskom, išao sam na fakultet na srpkom, sve smo radili na srpskohrvatskom. Ali ta generacija koja je išla na univerzitet u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani je otvorila univerzitet.

Eremire Krasnići: Da, hajde da se vratimo nazad, kakva je bila Priština kada ste došli '50-ih godina?

Hisni Krasnići: Sećam se '50-ih kao da su bile danas. To mesto, put kojim idete Priština-Lukare-Makovac-Graštica, onda idete kroz Leskovac u Srbiji. Taj put je bio sav blatnjav. Ne znam da li znate, tamo je bilo voznih šina, jedne su vodile do Srbije, Podujevo, do Srbije. Kada smo stigli do pruge, rekli smo "Uf, konačno," zato što tamo nije bilo blata. Često smo, navlačili smo čarape i nosili ih, to smo radili. Tada nije bilo cipela, imali smo *opinga*,[7] *opinga* napravljene od kože.

Moja majka, nek počiva u miru, pravila je *opinga*, jednostavno, plela ih je, tako ih je dobro plela, bilo je neverovatno. Rekao sam vam, moja majka je bila jako vredna, takođe je i šila, umetnost se rodila u meni zbog moje majke. Moja majka me je terala da odvajam crvena, bela, crna, zelena pera, bila su u malim kutijama i ja sam ih odvajao, i tu se rodila moja umetnost. Onda, Lukare je bilo mesto sa puno cveća, bog nam je to podario. Uzimao sam, nismo imali boje, tako da sam uzimao cvet, pritiskao na papir i bojio sam, kunem se.

Verujte mi da dugo, imao sam uljane boje, kada su došli Amerikanci dali su mi ih, dali su nam stvari, ali sada mi dajemo njima, vidite? Naša deca daju drugim školama, baš dobro. Znate, duša me boli, ali kažem svojoj ženi, "Daj im dobre stvari jer tako su nam ti ljudi pomogli." Iskreno, i mi to radimo.

Eremire Krasnići: Da li se sećate Prištine iz '50-ih godina kada ste došli?

[7] Slično mokasinama, napravljene od gume ili goveđe kože, uglavnom su ih koristili ljudi iz sela.

Hisni Krasnići: Da, jer smo išli sa teme na temu, to je jako dobro sećanje. Sećam se puta do Leskovca[8] , postojala je neka vrsta *xhymryk* koju smo morali da platimo, ako si imao korpu jaja, morao si da platiš *xhymryk*.

Eremire Krasnići: Porez?

Hisni Krasnići: Porez, neka vrsta poreza, ali zvala se *xhymryk*. Tamo smo plaćali porez i uzeli su njihove krave ili šta ja znam, ali plaćali su porez da dođu u grad da bi prodavali svoju robu, voće, povrće, svi su tamo morali da plaćaju porez. Priština je bila jednostavna, na primer, put za Lab. Do nedavno je tamo bila stoka, bilo je bala sena, imali su stoku. Do nedavno, Priština se očistila. Sada je tamo Šefki Gaši, on je poslednji koji tamo ima stoku, poslednji (smeje se). Sada čujem da je Marmor to isto uradio.

Eremire Krasnići: Šta je bilo tamo, možete li da nam objasnite?

Hisni Krasnići: Orijentalne kuće su bile pravljene od sena, drveta, *pallzina*, da li znate šta je to? To je obrađeno drvo. Retko je bilo koja od njih bila pokrivena pločicama, bilo je sena, do nedavno su bile pokrivene senom. Nije bilo gradskog centra. Znate šta, glavni centar je bio, znate gde je glavna džamija…?

Eremire Krasnići: Koja, *Xhamia e Çarshisë* [*Gradska džamija*][9] ili *Xhamia e Madhe* [*Velika džamija*][10]?

Hisni Krasnići: *Xhamia e Çarshisë*, ne ona druga, još uvek je… renoviraju je godinama, to je sramota, to je najstarija džamija. Centar grada je bio tamo, tamo je bilo gradsko kupatilo, tamo su se parkirale kočije. Ko god je imao novca, išao je u Grmiju ili Tokbahče da se osveži, onda kada su obrezivali decu, tamo su ih vodili i šetali po gradu. Dok u centru grada, gde je Hotel Union, kada odete dole, sa leve strane. Sa desne strane je bio veliki zid i Uzori, tako se zvao, prodavnica koja je imala sve, od igala do majici, minđuša i svega, imala je sve.

Eremire Krasnići: Da li je *Xhamia e Llokaçit* [*Lukačeva džamija*][11] bila tamo ili…

Hisni Krasnići: Na koju mislite?

Eremire Krasnići: Lukač, ona gde je Božur[12] , bila je baš tamo.

Hisni Krasnići: Božur, ne, ne, bila je srušena.

Eremire Krasnići: Da, izgradili su hotel tamo, da li se sada sećate?

---

[8] Misli se na mesto Leskovec, ne Leskovac.
[9] Bazaar džamija, Kamena džamija ili Džamija sultana Murata (1393) je kulturni spomenik u Prištini, Kosovo.
[10] Kraljeva džamija, poznata i kao Velika džamija ili Džamija sultana Mehmeta Fatiha II, nalazi se u Ulici Nazima Gafurija u Prištini. Izgrađena je po naredbi sultana Mehmeda II 865 AH (1460/61).
[11] Lukačeva džamija se gradila u periodu od 1455. do 1551. i pošto se nalazila u delu grada koji je bio pun blata i prašine, meštani su koristili izraz, "Lokac, tükür de kaç", što u prevodu znači, "Lukače, pljuni i beži".
[12]Hotel Božur, obeležje Prištine, bio je prvi hotel u gradu. Danas je Swiss Diamond Hotel na Bulevaru Majke Tereze.

Hisni Krasnići: Bile su džamija i crkva.

Eremire Krasnići: Crkva je bila malo niže.

Hisni Krasnići: Bila je i jedna crkva. Dobro, znate to. Dakle, to je bio ogroman zid, sve filmske ploče su bile tamo. Cigani su bili tamo kao utovarivači i čekali su ako je nekome nešto trebali. Moj pokojni profesor, Muslim Mulići, napravio je umetničko delo sa utovarivačima, bilo je sjajno. To je bio kao nož sa dve oštrice, što je značilo da ova nacija predstavlja samo utovarivače, sećam se kao student, naši Albanci su radili ručnim testerama u Beogradu, sekli drvo, istovarali ugalj i tako dalje.

Eremire Krasnići: Gde je bila Tehnička srednja škola, srednja škola u koju ste vi išli?

Hisni Krasnići: Tehnička škola je bila gde je i danas.

Eremire Krasnići: Da, da, da li ste išli u Tehničku srednju školu?

Hisni Krasnići: Da, išao sam u Tehničku srednju školu. Gde je i danas, sada je gimnazija, Sami Frašeri, dve gimanzije su tamo. Eh, bila je tamo, stara škola je bila tamo, bila je prva. Da li znate šta je to bilo? Smeštaj za studente *Normale*, dom.

Eremire Krasnići: Aha, gde je danas gradska arhiva?

Hisni Krasnići: To je bio dom.

Eremire Krasnići: Kakve su bile te srednjoškolske godine, da li je tada bilo puno obrazovanih ljudi, ili kakva je bila situacija?

Hisni Krasnići: Vidite, sećam se kao da je bilo danas, bilo je obrazovanih i neobrazovanih ljudi.

Eremire Krasnići: Da, ali šta je bilo…

Hisni Krasnići: Generalno su bili obrazovani.

Eremire Krasnići: Da li je to bio početak obrazovanja?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Da li je to bio početak obrazovanja ljudi…

Hisni Krasnići: Ne, ne, bilo je čak i pre, ne samo moja generacija. Ali rekao sam, moj prvi učitelj je bio Zekir Zeka iz Albanije, to je bio on. Ali tada se puno ljudi obrazovalo, ali prvi agronom na Kosovu je bio moj rođak, sin mog strica, Šemsi Krasnići, on je ubijen tokom rata, to znam. Onda je bio Ibuš, osoba koja je znala puno stvari. Fejze Krasnići je bio matematičar i sjajan fizičar, Fejze Krasnići. Zekir Krasnići, on je predavao francuski, ali nije znao francuski, to znam, ali predavao ga je.

Nakon što sam završio, zapravo, nakon što sam završio srednju školu, mislio sam da nešto nije u redu sa mnom, to nije puno. Onda sam išao na vežbe u Tehničku srednju školu, čak imam i sliku ovde, kada sam pravio alat da inženjer vidi, crtao sam po daskama.

Eremire Krasnići: Gde ste radili?

Hisni Krasnići: Bio sam u Ramiz Sadiku.[13] I neko mi je rekao, "Šta radiš ovde, zašto ne odeš tamo gde pripadaš?" I otišao sam da se prijavim u srednju Pedagošku školu. Ali, rekao sam, pre ovog, Džemail Džema me je prvi otkrio, bio je, on je bio, ne znam da li je bio profesor, predavao je likovno, takođe je predavao osnove tehničkog obrazovanja. On je bio prvi koji me je otkrio.

Onda, kao što sam rekao, išao sam u srednju Tehničku školu, odatle u Ramiz Sadik kao radnik, bio sam kvalifikovan, tako je tada funkcionisalo. Taj inženjer mi je rekao, "Idi, idi odavde, ne pripadaš ovde." Otišao sam pravo tamo… kada sam radio ispit, položio sam ispit uspešno, uspešno sam položio ispit, zato što je tada bilo i četiri i tri godine, ali morao si da radiš prijemni. Primili su me, počeo sam, završio sam srednju Pedagošku školu.

Eremire Krasnići: Umetnost?

Hisni Krasnići: Umetnost, da. Lepu umetnost, da. Pokojni Muslim Mulići me je naučio da slikam, Đeloš Đokaj me je naučio grafiku. Izabrao sam grafiku. Onda, u to vreme, '63, '64, završio sam je '65. Završio sam to, ali sam počeo da odlazim u svoje selo, nakon što sam završio '65, '66 sam otišao da predajem u svom selu. Naravno, predavao sam likovno, ali i osnove tehničkog obrazovanja, bio sam zadovoljan, oni su puno naučili, znao sam puno stvari i iskreno da vam kažem, politehnika vam pruža jedan životni spektar. Često, ja retko zovem radnike, radim sam, samo se ne bavim elektrikom, nema buke, nema boje, može da vas ubije (smeje se). Tako je to. Nakon što sam to završio, malo sam pauzirao.

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste tamo predavali?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Koliko…

Hisni Krasnići: Samo godinu dana, samo godinu dana. Onda je vlada objavila da će napraviti sportski teren za Fakultet sporta i fizičkog obrazovanja, "Ko želi akciju?" rekao sam, "doći ću zbog Kosova, ne zbog drugog mesta," nikada nisam otišao. Kada sam otišao tamo, ostao sam tamo mesec dana i postao sam ofenzivni igrač, dali su na nagrade i tako, ali…

Eremire Krasnići: Gde se održavalo?

Hisni Krasnići: U Prištini, u Prištini, sportski teren tamo, radili smo kao brigadiri, ostali smo, bila je i Vjosa Nimani. Možda ste čuli za nju, ona je bila žena, sada je advokatica, bili smo tamo sa njom i mnogim drugima. I od tada, primetio sam da nisam bio zadovoljan sobom. Spremio sam svoje

[13] Državna građevinska firma.

radove i otišao u Beograd. Ali ljudi iz Beograda su često predavali u Prištini i primećivali su ko je talentovan, ko bi mogao da nastavi, ko ne bi mogao.

I postavili su me za, "Treba samo da uzmeš kartu i odeš." Uzeo sam svoje radove, zato što tamo prvo treba da pripremite portfolio, bez imena, bez prezimena, samo kod. Moj kod je bio "Teuta", albanski, "Teuta." Prihvatili su moj portfolio, kažu "Teuta" može na ispit. Otišao sam na ispit, položio sam, bilo je završeno.

Došao sam u Prištinu, rekao sam, "Tata, položio sam ispit, šta da radim?" On je rekao, "Ne znam." Zato što nije imao nikakva primanja. Otišli smo u opštinu da pitamo za stipendiju, tamo je bio Dželadin Topdžiu, nikada to neću zaboraviti. Rekao sam, "Gospodine, to i to…" Otišao sam sa svojim ocem, "Primili su me na Akademiju umetnosti," rekao sam, "da nastavim svoje obrazovanje." "Znaš šta?" Rekao je, "Ne trebaju nam ljudi u Akademiji." Na tom nivou smo bili. Nisam imao šta više da kažem. Kada sam otišao, tada sam imao dvojicu braće u Francuskoj, jedan od moje braće mi je puno pomagao, on mi je puno pomogao.

Eremire Krasnići: Kako su vaša braća otišla u Francusku, ili je to bilo često?

Hisni Krasnići: Tada?

Eremire Krasnići: Seljenje, da.

Hisni Krasnići: Jedino mesto gde nismo mogli da odemo je bila Amerika, slušajte, sa pasošem bivše Jugoslavije, mogli smo da idemo gde god smo hteli osim u Ameriku.

Eremire Krasnići: Mislim, migracije, da li su bile česte?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Da li su migracije bile česte u to vreme?

Hisni Krasnići: Da, naravno. Slušajte, devojko, ne biste mogli ovde da se zaposlite, samo oni s funkcijom su bili zapošljavani, znate ko su oni. Da im ne spominjemo imena, da ne zalazimo tu… samo oni, niko od njih nije bio nezaposlen, svi su bili zaposleni. Najprofitabilnije fabrike, svi su bili tamo, možete to da vidite, u tekstilnoj fabrici, drvnoj industriji, fabrika… motora, sve one. U Prištini, fabrika tekstila, kako se zvala…

Eremire Krasnići: Vartex?

Hisni Krasnći: Ne, ne Vartex, druga… Tekstilna fabrika Predionica, na Kosovu, ali oni su uzimali sirov materijal, pamuk, negde u Arabiji. Između ostalih stvari, da ne zalazimo u to jer ja ne znam… dakle, tako je funkcionisalo.

Eremire Krasnići: Vaš brat je bio u Francuskoj, pomagao vam je?

Hisni Krasnići: Moj brat je bio u Francuskoj, puno mi je pomogao. Otišao sam i pročitao obaveštenje Akademije umetnosti, pisalo je da studenti mogu da se prijave za stipendiju,

Republički Krediti pisalo je, *Republički Krediti*, rekao sam, zašto da ne? Reći ću vam uslove, pisalo je, "Ako položite ispite na vreme, ne morate da vraćate novac, ako ne, morate da vratite nazad." I učio sam dan i noć da bih položio sve ispite. Položio sam ih na vreme, nekada nisam mogao da ih položim iz prve, ali najvažnije je da sam ih završavao u roku od jedne godine.

Onda, počeo sam, počeo sam da se bavim grafikom. Osvojio sam "Novogodišnju nagradu" na Akademiji umestnosti, prvu nagradu za studente "4. Maj", počeo sam da prodajem grafike i da štedim, počeo sam i da štedim novac u banku. Da, da, učio sam to kao student, nisam pušio, nisam pio, nikada nisam pušio, ni sada ne pušim. I tako, takve stvari.

Drugi deo

Eremire Krasnići: Kakav vam je bio Beograd? Da li je bio velika promena?

Hisni Krasnići: Pa, vidite, Beograd je bio veliki grad, dolazeći iz provincije, ako nemate čvrst karakter, usisa vas. Ali ja sam imao cilj, znao sam zašto idem tamo, brzo sam se prilagodio. Prilagodio sam se svim pravilima učenja, morao sam da se budim rano svakog jutra, uzmem pecivo, hot dog sa senfom, moja sveska za crtanje pod ruku, na voz i idi. Zvala se Puškinova, atelje je bio na sred planine, kunem se. Išli smo tamo, radili smo dok ne bi došao stražar i rekao, "Dosta je, možete li da odete?" Nekada bismo mu kupili čokolade ili pivo kako bi nas pustio da radimo duže (smeje se). Šta ćeš, mito svuda funkcioniše.

Tada sam puno radio, radio sam sve tehnike grafike, duborez, linorez, linogravure, topljenje bakra, akvatinte, mecotinte, i stereografiju i litografiju. Litografija na kamenu je najteža tehnika, radi se na kamenu, crta se, ali kamen mora dobro da se pripremi za crtanje. Tako je bilo na Akademiji umetnosti u to vreme, nismo imali problema. Jednom sam imao problem sa jednim studentom, bio je problematičan, započeo je, rekao sam, "Vidi, nemam ništa sa tobom. Ne moraš da pričaš sa mnom. Skloni se, skloni se!" Rekao sam svom profesoru Bošku Karanoviću,[14] on je bio veoma dobar čovek. Pozvao ga je, rekao je, "Da se nisi usudio ni da ga pogledaš. Razumeš?" Nikada više nisam imao problem, nisam nikada ni sa kim imao problem, *tak* {onomatopeja}.

Profesori su bili fini, ozbiljno. Imali smo profesora koji je govorio sedam jezika, predavao je istoriju umetnosti. Kada je počeo da nam predaje istoriju naroda, zato što je bilo pitanje koji je narod najstariji, "Albanci," rekao je, "*Albanski narod je najstariji narod*" [govori na srpskom]. Svi studenti su se okrenuli i gledali u mene, ja sam bio ravnodušan, znao sam. Tako je bilo, položili smo ispite, učili smo.

Eremire Krasnići: Da li ste išli na izložbe? Da li ste koristili kulturni život tamo?

[14] Boško Karanović (1924 - 2009) je bio jedan od osnivača moderne grafike u Jugoslaviji tokom kasnih '40-ih i ranih '50-ih godina 20. veka.

Hisni Krasnići: Pa, vidite, tamo na Savi postoji Savremeni muzej[15]. Ima umetnosti, tamo ima svega. Ima i Narodni muzej u Beogradu, blizu Puškinove, često sam išao tamo. Zašto sam često išao tamo? Zato što sam video mnoge ilirske stvari, ukrali su nam glavne stvari. Oni ne mogu da urade ništa jer nisu sposobni. Vidite, drvo koje je zasađeno u zemlji treba ovde da bude, ovde, ovde je sagrađeno, ti ljudi su ovde stvoreni. Mi smo drevni narod.

Eremire Krasnići: Kakvu je kolekciju imao taj muzej?

Hisni Krasnići: Prstenje, male skulpture, sve, bilo je svega, ćilibar, sve sa naše zemlje, sve. Gledao sam ih, ne možeš ništa, samo da ih gledaš. U muzeju, slušajte, u Savremenom narodnom muzeju su bila dela iz Altamire,[16] Pikaso,[17] Van Gog,[18] Rembrant,[19] svi najistaknutiji slikari sveta, sve originalna dela. Ali znate li koliko je bilo obezbeđenja kada su stigla? Bila su okružena oružanim snagama dok su bila unutra. Sve sam video, iako u Luvru, često sam išao u Luvr u Parizu, video sam sve, video sam originale.

Dakle, hoću da kažem, Beograd je bio Meka kulture na Balkanu, sada je Beograd Meka šovinizma, žao mi je što to moram da kažem. Zašto? Kultura tamo, išao sam na balet, išao sam na plesne događaje, na različite koncerte, na operu sa prijateljima, ništa nismo plaćali, u pozorišta, samo smo im pokazali da smo studenti na Akademiji, tako da smo sve videli.

Bio je Bekim Fehmiu, Faruk Begoli, obojica jako poznati albanski umetnici u Beogradu. Bili smo ponosni na njih, kunem se. Takav je bio Beograd. Imali smo hranu, bila je kantina, zvala se… Knez Mihajlova, da. Kada sam završio Akademiju, završio sam Akademiju umetnosti '69.

Eremire Krasnići: Da li su vas protesti '68 zatekli tamo?

Hisni Krasnići: Da. Pisao sam na albanskom sopstvenom četkom u Knez Mihajlovoj, *trak trak trak* {onomatopeja}…

Eremire Krasnići: Šta ste pisali?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Šta ste pisali?

Hisni Krasnići: Pisali smo…

Eremire Krasnići: Koji je bio slogan?

---

[15]Muzej savremene umetnosti se nalazi u Beogradu, Srbija. Osnovan je 1958. pod nazivom Moderna galerija.

[16] Pećina Altamira se nalazi blizu istorijskog grada Santiljana del Mar u Kantabriji u Španiji. Poznata je po praistorijskoj pećinskoj umetnosti sa crtežima crtanim ugljem i polihromatskim crtežima lokalne faune i ljudskih ruku.

[17]Pablo Ruiz Pikaso (1881-1973) je bio španski slikar, vajar, štampar, keramičar, stilista, pesnik i dramaturg koji je većinu svog odraslog života proveo u Francuskoj.

[18]Vinsent Vilem Van Gog (1853-1890) je bio holandski postimpresionistički slikar koji se ubraja među najpoznatije i najuticajnije slikare u istoriji zapadne umetnosti.

[19]Rembrant Harmenson van Rajn (1606-1669) je bio dramaturg, slikar i jedan od najvećih holandskih vizuelnih stvaralaca.

Hisni Krasnići: “Želimo slobodu,” rekli smo, “Nezavisnost” (smeje se), pročitali su, bilo je puno ljudi, haos, kunem se, tako je bilo.

Eremire Krasnići: Koliko dugo je to trajalo?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Koliko dugo je trajao protest?

Hisni Krasnići: Trajali su oko nedelju dana. Ja, ostavili su mene i neke prijatelje u sekretarijatu Akademije da se javljamo na telefon {kašlje}. Ostali smo tamo. Svakome su doneli po sendvič da nas održe u životu, tako je bilo. Bio je Halil Muhadžeri, Esat Vala, Baškim Paloja. Imam slike, možete da vidite, sve ih imam (smeje se). Tako je bilo.

Eremire Krasnići: Kada ste ste vratili ‘69…

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Kada ste diplomirali i vratili se na Kosovo…

Hisni Krasnići: Došli smo ‘69, ali protesti su bili ‘68, sećaš se?

Eremire Krasnići: Ja sam mnogo mlađa (smeje se).

Hisni Krasnići: ‘68, znali smo da su protesti iza ćoška.

Eremire Krasnići: I ovde su bili protesti, da.

Hisni Krasnići: Ovde ‘68, slušajte, iz Beograda smo došli ovde ispred pozorišta, Puškoli je pričao o… rekao je, “Sloboda, demokratija, republika,” tražili smo našu zastavu. Bilo je haotično. Ispred Avale, znate gde je Avala? Mog brata su povredili Srbi ispred Avale, bili su tamo gore, sećate se? Upucali su mog brata tamo, “Hisni, tvoj brat je povređen.” Uzeli smo ga, nismo imali kuda da odemo, ali znali smo da je bilo ozbiljno. Do današnjeg dana ima metak u butini {pokazuje rukom}.

Eremire Krasnići: Zašto ste išli na protest? Da li vam je bilo jasno?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Da li vam je bilo jasno sa političke strane zašto protestujete?

Hisni Krasnići: Naravno da jeste. Bili smo veoma jasni. Pričali su o svemu, Rusi su ovo organizovali, ali nije bilo istina, tražili smo ono što imamo danas. Odveli smo našeg brata kod lekara, Albanca, pregledali su ga i sve to. Rekli su, “Nije opasno, prekrijte mašću zato što je duboko, ne možemo da isečemo.” Tako su ga ostavili. To je…

Eremire Krasnići: Koliko dugo su trajali? Dakle, vi ste došli…

Hisni Krasnići: Opet, slušajte. Od ‘68 nam nikada nije bilo prijatno. Možete li da verujete da od ‘88…

Eremire Krasnići: ‘68.

Hisni Krasnići: Zapravo, od ‘68, izvinite. Od ‘68, Priština, Kosovo je bilo napeto, uvek smo bili napeti. Imali smo stranačke sastanke, vidite, niste imali izbora, morali ste da budete član partije. Držali su nas tamo, pričali, ponavljali su sve, demoralisali su nas do jutra. Naljutio sam se na jednom od sastanaka, rekao sam, “Vidite, možete li da nam donesete neke krevet ovde? Da barem možemo da spavamo.” Počeli su da se smeju, to su bili ljudi iz Komiteta, raznorazni ljudi. Tako je bilo.

Nakon što sam to završio, zaposlio sam se, to je jako duga priča kako sam se zaposlio na Akademiji umetnosti…

Eremire Krasnići: Zašto da ne, ispričajte nam zato što je verovatno i početak Univerziteta…

Hisni Krasnići: Prvo sam radio u srednjoj školi od ‘70 do ‘74.

Eremire Krasnići: U kojoj srednjoj školi?

Hisni Krasnići: Ivo Lola Ribar, sada Sami Frašeri. Pričam kako je bilo… kako je bilo, to je bio naziv. Tamo sam radio četiri godine. Nakon četiri godine, odeljenje čiji sam ja bio deo se otvorilo ovde u Prištini na Akademiji umetnosti, ja sam se prijavio, primili su me. Prvo su me primili kao predavača, ali nisam bio u grupi… Siria Pupovci je bio predstavnik tokom osnivanja Akademije umetnosti i zatvorio je radno mesto. Onda su opet tražili asistenta, tako da sam se opet prijavio. Primili su dvoje ljudi, jednog iz Peći, drugog iz Đakovice (smeje se) i odveli su ih u Sarajevo da rade test. testirali su ih iz oblasti iz litografije, to je bilo kao kad bi početniku rekli, “Vozi avion”, niko nije položio. Niko nije položio, vratili su se, vratili su se u Prištinu. Imali su moć, svakako su počeli da rade, radili su kao predavači, ja sam bio asistent. Imao sam platu asistenta, ali sam radio posao predavača. Tako je bilo. Imam dokumenta, mogu da vam pokažem… nisam mogao ništa da uradim. Vidite, morate da se borite, kada vidite da je zid jak, samo pogledate zid i jednog dana će pasti. Tako je bilo, kunem se.

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste bili asistent?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste radili kao asistent?

Hisni Krasnići: Radio sam, zato što svake tri godine morate… oko sedam-osam godina. Imam sva dokumenta tamo, možete da vidite.

Eremire Krasnići: Onda kako ste…

Hisni Krasnići: Onda, Fadil Hisa je počeo da radi kao dekan. Jeste li čuli za njega? Jako dobar direktor.

Eremire Krasnići: Da.

Hisni Krasnići: Postao je dekan i uzeo moj fajl. Uzeo ga je, pogledao ga je. Bio je moj student, predavao sam mu u Uroševcu. Rekao je, "Šta se desilo, Hisni?" Rekao sam, "Pitaj njih." I odmah me je proglasio za docenta. Od tada, od docenta, titule su se nizale. Ne možete da imate titule ako nemate izložbe, priznanja, ili pisane radove. Sada niko niti piše niti ima izložbe.

Eremire Krasnići: Da li ste izlagali u to vreme?

Hisni Krasnići: Izvinite, pa…

Eremire Krasnići: Da li ste imali prilike da izlažete, zato što se Galerija otvorila '79. Možete li mi reći kakve izložbene prostore…

Hisni Krasnići: '79?

Eremire Krasnići: Da, Umetnička galerija u Boro Ramizu se otvorila '79, ali pre toga, šta se desilo?

Hisni Krasnići: Pre Boro Ramiza? Imali smo izložbe, naravno.

Eremire Krasnići: Gde?

Hisni Krasnići: U drugim gradovima…

Eremire Krasnići: Da li je bilo galerija u drugim gradovima?

Hisni Krasnići: Da, bilo je. U Uroševcu, u Peći, u Đakovici, Gnjilanu, ali i ovde, nezvanične galerije. Bila je jedna mala galerija, sećam se, gde je Armata danas, ispod Ministarstva Kulture.

Eremire Krasnići: BIS.[20]

Hisni Krasnići: BIS, da, to se sada promenilo. Otvorio sam nezavisnu izložbu tamo. To je bilo '65, '65-'66 ako se ne varam. Tamo sam imao, pisac je zapravo napisao, jako dobar pisac, ali zaboravio sam njegovo ime, ne sećam se njegovog imena. Bio je prvi koji je pisao o meni, da. Vehap ili, ne znam kako mu je bilo ime.

Eremire Krasnići: Vehap Šita?

Hisni Krasnići: Ne, ne, znam Vehapa Šitu. I on je pisao o meni, preveo je jedan moj katalog, bio je jako dobar prevodilac. Njegov sin je bio student na Tehničkom fakultetu za civilno inžinjerstvo. Predavao sam tamo nekoliko goidna, shvatio sam da ne mogu više jer plata nije bila dobra.

Eremire Krasnići: Šta ste slikali? Kako ste stvarali svoja dela?

Hisni Krasnići: Gde?

---

[20]Biro za interese samouprave, sada Javno Stambeno preduzeće u Prištini.

Eremire Krasnići: U to vreme, zanima me kada ste slikali, kada ste radili vašu prvu grafiku…

Hisni Krasnići: Vidite…

Eremire Krasnići: Kakve ste teme obrađivali?

Hisni Krasnići: Postojalo je Udruženje figurativnih umetnika. Imali smo sekretara koji je bio jako pravedan. Udruženje, vođa udruženja je bio Kadruš Rama, tu je bio i Hivzi Muharemi, zvali su nas da otvaramo izložbe. Nosili smo naše radove, određivali su koliko radova možemo da pokažemo, dva, tri, pet, deset, zavisi. Tako smo ih nosili širom sveta, u svakoj zemlji smo ih pokazivali, zajedno. Neki su hteli da rade nezavisno, nezavisne izložbe. Ja sam imao izložbe u Parizu, u Londonu, tri u Parizu, jedna u Nišu, u Zagrebu, Ljubljani, imao sam svoje izložbe u mnogim zemljama. Imam svoju biografiju ovde.

Eremire Krasnići: Recite mi malo detaljnije jer biografije su poprilično… kakav je bio kulturni život na Kosovu?

Hisni Krasnići: Kulturni život, niste mogli, na primer, da se upištete na Akademiju, u Udruženje a da nemate Akademiju i da nemate radove, ali bilo je i slučajeva kada nisu završili Akademiju umetnosti, ali bili su talntovani, puno njih. Bili su talentovani, bila je sastavljena komisija, komisija eksperata ih je prihvatala i postajali su članovi. Bilo je puno takvih slučajeva.

Eremire Krasnići: Bili su aktivni…

Hisni Krasnići: Aktivni i talentovani, imali su priznanja, mogli su da budu nezavisni umetnici. Iskreno da vam kažem, u vreme bivše Jugoslavije je bilo dobro za umetnike, bilo je jako dobro. Zašto nam je bilo dobro? Imali smo rezort u Dečanima, imali smo rezort u Batlavi, imali smo rezort u Parizu, imali smo svoju, svoju sobu. Zapravo, kada sam poslednji put primio nagradu Moša Pijada, ja i Kadruši i Muslim Mulići smo otišli tamo. Tamo smo radili, ostali smo, imali smo sve, imali smo beneficije koje su nam dali. Dakle, njihova nemarnost, drugi su nam sve uzeli. To je bilo u Grožnjanu, Opština Buja, znate li gde je to? U Istri, Istra na granici sa Italijom, dvanaest kilometara od Italije. Išli smo u Italiju po materijal. Išli smo tamo sa ličnim dokumentom, nikada nije bilo problema.

Dakle, bilo je puno para. Ko god je želeo tamo da radi imao je priliku da napreduje i mi smo puno radili, radili smo tamo. Kada smo otišli u Grožnjan, odneli smo naše radove, otvorili izložbu, to je bilo specijalno mesto za izložbe. Kunem se da smo se odatle vratili punih džepova, prodali smo naše radove i zabavili se. To je bilo sjajno za umetnike, dali su ateljee nekome, znali smo kako to ide tamo, ateljee su dali onima koji su im bili najbliži. Nisu ih davali onima koji su najviše zaslužili, ali ipak, nije bilo loše. Znači u to vreme je kultura bila na svom vrhuncu, pozorište je radilo.

Eremire Krasnići: Ovde ili u Jugoslaviji?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Ovde ili generalno u Jugoslaviji?

Hisni Krasnići: Ovde i po celoj Jugoslaviji. Ovde i po celoj Jugoslaviji.

Eremire Krasnići: Šta se ovde dešavalo?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Šta se ovde dešavalo? Možete li nam detaljnije opisati šta se dešavalo, možete li da nam opišete?

Hisni Krasnići: Naravno. Bilo je koncerata, Okarina Art [Ocarina Art], bilo je baleta, bilo je svega što se tiče kulture, sporta. Vidite da čak i u sportovima, nikada nismo mogli da postignemo ono što postižemo sada. Zašto? Onog trenutka kad bi primetili da je neko dobar, umanjili bi njegov talenat. Ako si sposoban, svugde možeš da se predstaviš. Vidite šta radi Majlinda. Majlinda Kelmendi je najmoćniji ambasador Kosova. Kosovo postaje sve više prepoznatljivo zbog Majlinde, ne zbog drugih lidera. Zar ne vidite da čak i oni koji su nas priznali, sada to povlače?

Eremire Krasnići: Šta se dešavalo u to vreme?

Hisni Krasnići: U to vreme?

Eremire Krasnići: Da.

Hisni Krasnići: Fudbal, fudbal je bio važan. Karate ne toliko. Igrao se fudbal, košarka, rukomet. To je bilo na svom vrhuncu, ali i boks. Boks je bio, bio je jedan trener Lah Nimani, on je bio sjajan. Mislim da nikada neće biti bolji trener na Kosovu. Pobeđivali smo gde god smo išli, znao je kako da trenira. Kada bi video da bokser gubi, zvao ih je da dođu i odmore, na stolici, uradio bi nešto i uradio bi nešto njihovom uvu, onda bi ih ugrizao za uvo *hik* {onomatopeja} i izludeo bi ih. Onda bi on (smeje se) pobedio, to je radio Lah. .

Eremire Krasnići: Da li se sećate sportova u gradu…

Hisni Krasnići: Bilo je, bilo je trka. Tu je bio Hašim Kolovica, nažalost, da je bio Italiajn, postigao bi puno toga. On je bio najbolji trkač koji je ikada postojao, on je bio sjajan, takav je rođen.

Eremire Krasnići: Da li je osvojio neke nagrade?

Hisni Krasnići: Da, jeste. Sad, vidite, bio je siromašan. Da je živeo negde drugde, ko zna šta bi uradio. Hašim Kolovica, bio je iz Kojlovice. Njegovo prezime je isto bilo Krasnići. Bilo je biciklističkih trka. Ja sam bio biciklista, trkao sam se, sport me je održavao. Trkao sam se po Kosovu i po delu Srbije. Išli smo u Kragujevac, Niš, došli smo u Prištinu, onda kroz Prizren, zapravo Peć, u Prizren uz planine i onda smo se biciklom vraćali u Prištinu.

Treći deo

Eremire Krasnići: Kako su formirani odseci?

Hisni Krasnići: Glavna baza, glavni čovek finih umetnosti, onaj koji je formirao umetnost, bio je Muslim Mulići. Muslim Mulići je prelepo slikao. Bio je prvi, zatim je došao Đeloš Đokaj. Đeloš Đokaj je takođe bio slikar i grafičar. Đeloš je bio jako dobra osoba, demokratičan, i jako blizak sa studentima, ali nije znao jezik jer je bio iz Crne Gore, iz Vusanja. Živeo je negde u Vojvodini, tamo je živeo zato što je njegov brat bio pilot, tako nešto. Mogu da kažem da je bilo jako, samo nas je spavanje razdvajalo, on je bio moj profesor. Puno sam naučio od njega. Veoma sam zahvalan tom čoveku, veoma, veoma zahvalan, kunem se, nadam se da njegove kosti ne trunu. On je bio veoma dobar čovek. Mogao je da se druži sa studentima, da uči, da radi, da priča o svemu, Đeloš Đokaj. Muslim je bio malo ukočen (smeje se). Muslim je bio malo više ukočen. Radio je u svom ateljeu, kada bi studenti došli, rekao bi, "Želim vam lep dan!" Bilo je napravljeno, kao Akademija u Beogradu.

Tako je bilo u Beogradu. Bilo je slučajeva kada ne bismo videli svoje profesore nedeljama i onda su oni dolazili i proveravali naše radove, kritikovali nas, "To je dobro, to je loše, popravi ovo." Boško Karanović je bio moj profesor u Beogradu i Milo Milunović, on je bio stroži. Boško Karanović je bio dobar pedagog, jako profesionalan i dobar čovek. On je bio iz Bosne. Tako…

Eremire Krasnii: U Beogradu ste se bavili grafikom, jeste li tamo odlučili?

Hisni Krasnići: Da. Radio sam samo grafiku i slikao. Učio sam slikanje na časovima Mladena Srbinovića. On je bio iz Makedonije, ali je živeo u Beogradu. Tako, generalno smo organizovali sa drugim studentima kada smo došli na Akademiju umetnosti. Organizovali smo skupne izložbe sa studentima kako bismo uzdigli studente.

Eremire Krasnići: Gde ste ih otvarali? U kojim prostorima?

Hisni Krasnići: Po učionicama, hodnicima, pozorištima, uglavnom po pozorištima, u foajeu pozorišta, onog koje je bilo u Galeriji. Sećam se da smo jednom '77 davali nagrade sa ovim zajedničkim komisijama, tako da su jednom rekli, "Hajde da imamo komisiju iz inostranstva." "Dobro!" Oformili su je iz Ljubljane, iz Zagreba, iz Beograda, imali smo Zorana Kržnika, najpopularnijeg kritičara na Balkanu i ja sam započeo ciklus Grunaja [Pšenično polje] i izložio sam ih. Albanci su došli tamo, tri stvari će uništiti Albanski narod: nepotizam, lokalizam i ljubomora. Zoran Kržnik je rekao, "Ovaj će dobiti nagradu," za moju grafiku. Nije znao ko sam ja, nikad me nije video, samo je video moj rad. Sad, šta su uradili, "Ne," rekli su, "On je dobio nagradu prošle godine." "Šta?" Rekao je na srpskom, pričaš srpski, da li pričaš srpski? "*Svake godine ima da dobije ako je dobar*." [govori na srpskom] I nisu više ništa rekli. Bio je dobar kritičar. Tako je bilo.

U Sloveniji sam imao izložbu od 80 malih grafika, kupio sam Renault 4 iz Slovenije, ubacio sam ključ, sa 80 grafika. Dakle, Slovenci i Nemci cene rad umetnika, ovde ne. Ne znaju… ne znaju šta je umetnost.

Eremire Krasnići: Da li su tada postojali saloni?

Hisni Krasnići: Na kakve salone mislite?

Eremire Krasnići: Prolećni, jesenji…

Hisni Krasnići: Da, postojao je prolećni salon, jesenji salon, pre toga je bio čak i slikarski salon, bilo je nagrada tamo, i tako dalje. Pravili smo kataloge i sve to {kašlje}. Kada smo imali izložbe, imali smo i pozive iz inostranstva, imali smo svoje kataloge. Sada nema nikakvog reda, sada pokušavaju da…

Eremire Krasnići: Hajde da ne zalazimo tu zato što ćemo se svi rastužiti.

Hisni Krasnići: Možete da nastavite.

Eremire Krasnići: Mislim, radili ste na Akademiji, kako ste je tada zvali, Umetnički fakultet…

Hisni Krasnići: Slušajte, zvala se Akademija do kasnih…

Eremire Krasnići: U međuvremenu ste stvarali ove generacije umetnika. Da li je kulturni život postao dinamičniji posle ove umetničke scene…

Hisni Krasnići: Istina je.

Eremire Krasnići: Kako se odvijao život u to vreme kada ste već imali univerzitet na Kosovu, nisu bili samo ljudi koji su dolazili iz Beograda, Zagreba…

Hisni Krasnići: Istina je, istina je.

Eremire Krasnići: Da li se nešto dešavalo na lokalnom nivou? Kakva je tada bila situacija?

Hisni Krasnići: Tada smo imali Udruženje… nismo imali Udruženje Figuartivnih umetnika, već je Udruženje Figurativnih umetnika bilo srpsko, bilo je u Beogradu. Odvojili smo se, ja, Engjel [Beriša], kako se zvao, Anton…

Eremire Krasnići: Glasnići?

Hisni Krasnići: Anton Glasnići, bravo, Anton Glasnići, da. Anton Glasnići i mi smo bili na tom sastanku i odvojili smo se od ostalih. Rekli smo, "Mi smo autonomni, želimo naše udruženje, hoćemo da imamo svoju galeriju, hoćemo sve." Od tada je sve krenulo nabolje za nas. Imali smo galeriju, udruženje, direktora udruženja, sve. Galerija u Boro Ramizu, u Palati omladine, zato što je još uvek zovemo (smeje se) Boro Ramiz. Galerija je oformljena u Palati omladine, onda odatle, otvorili su Galeriju tamo gde je i danas.

Eremire Krasnići: To se dešava '95.

Hisni Krasnići: Da, '95. Ne znam datume, samo znam kako je išlo.

Eremire Krasnići: Mislim, bio je period kad nismo imali pristup Galeriji.

Hisni Krasnići: Ne, nismo.

Eremire Krasnići: Šta se dešava pre toga? Bili ste deo…

Hisni Krasnići: Čega?

Eremire Krasnići: Prve izložbe kada se Galerija otvorila. Sećate li se kako su vas povezali, kako su uzeli vaše radove…

Hisni Krasnići: Vidte, prvo, kada se Galerija otvorila, bila je ogromna, bila je sjajna. Svi stvaraoci su došli tamo i bili smo deo otvaranja, svi, novinari, došli su da snimaju, pričaju. Svi su došli, svi umetnički kritičari koje smo imali. Dakle. Od tada je postojao neki red, kada ste hteli da otvorite izložbu, prvo ste morali da je predstavite, komisija je morala da vidi vaše radove, komisija je išla u vaš atelje, videla radove i tako dalje. Rekli su, "Možete da dođete tog dana." Datum bi odlučivali umetnici ili Galerija, nekada su bili prebukirani i nisu mogli svima da izađu u susret. Tako je bilo.

Eremire Kasnići: I…

Hisni Krasnići: Svaki umetnik, izvinite, je imao beneficije od izložbe. Od 50 do sto evra, mraka, dinara. Bilo im je već plaćeno, barem im je pokrivalo korišćen materijal, boju, papire, ulja. Barem je pokrivalo materijale, zato što niko nije mogao da plati umetnikovo vreme, umetnik može nedeljama i mesecima da radi grafiku. Tako da se isto dešava sa slikama, grafikama, skulpturama, svime, da.

Eremire Krasnići: Da li su udruženja organizovala…

Hisni Krasnići: Da, udruženja su organizovala te….

Eremire Krasnići: Ovde i u inostranstvu.

Hisni Krasnići: Udruženje, da, ovde i u inostranstvu. Imali smo neke u Nemačkoj, Metalip Kosaj je bio kao predstavnik u kosovskoj Ambasadi. Rekao nam je koliko umetničkih radova treba da bude i koliko umetnika. Spremili smo ih, mi nismo morali da idemo, oni koji bi prodali radove su dobijali novac, da. Otvorili su račun, račun u banci, vodili smo ih tamo. Rekao sam, udruženje je bilo dobro koordinisano.

Eremire Krasnići: Da li je bilo povezano sa drugim udruženjima u Jugoslaviji?

Hisni Krasnići: Da, da, bilo je i međunarodnih. Onda u jendom trenutku smo počeli da se povezujemo sa Udruženjem u Albaniji, imam ovde dokumenta.

Eremire Krasnići: Da li ste bili deo razmene sa Albancima '70-ih?

Hisni Krasnići: Da, prvi put sam bio u Albaniji '73 kao profesor u gimanziji zato što sam počeo da radim u gimnaziji '70, bio sam u vojsci pre toga, kad sam se vratio, primili su me u gimnaziju. Sjajno su nas dočekali u Albaniji.

Eremire Krasnići: Zašto profesor u gimnaziji? Kakva je to vrsta saradnje bila?

Hisni Krasnići: Tad je postojala saradnja. Saradnja sa galerijama, kultura i obrazovanje su započeli. Dovodili su učitelje i profesore ovde na Univerzitet u Prištini. Ja sam otišao, grupa profesora je

otišla u Albaniju. Dočekali su nas, ostali smo i bilo nam je lepo. Išli smo da vidimo fabrike, univerzitete i škole. Bilo je puno posla.

Eremire Krasnići: Da li se sećate kako je Albanija tada izgledala?

Hisni Krasnići: Tada (smeje se) nije dobro reći. Na početku, imao sam brata, svi smo voleli Albaniju, ali mora da postoji granica. Kada sam jednom gledao akcioni film, imao sam 15 ili 16 godina, te crvene maramice, rad u polju i na pruzi. Video sam žene koje rade u polju.

Eremire Krasnići: Šta su radile?

Hisni Krasnići: Video sam ih kako rade u polju. Ovde ne dajemo ženama da rade. Muškarci su tamo samo sedeli u kafićima dok su žene radile.

Eremire Krasnići: Grad, kako je tada izgledao grad?

Hisni Krasnići: Grad je bio čist. Mi smo živeli u Hotelu Dajti,[21] ispred Hotela Dajt je bio Staljin,[22] Staljinov spoemnik, ali malo dalje je bio Skenderbegov spomenik. Bilo je jako čisto, bilo je puno malih koliba oko Tirane. Dakle, Tirana je imala široke, čiste ulice.

Eremire Krasnići: Da li ste imali neku pratnju?

Hisni Krasnići: Da, naravno. Imali smo pratnju. Bicikle, stari autobusi koji su nas vozili do različitih fabrika. Ljudi su bili obučeni u plavo. Niste tako nešto viđali, retko smo izlazili uveče i to viđali. Ali, mi… primetio sam kako nas gledaju. Mi smo svi bili lepo obučeni, loše sam se osećao da budem iskren. Ali šta ćeš, takva je bila Albanija, samo oni koji su tada bili tamo mogu da vide koliko su Albanija, Tirana, Skadar i svi oni napredovali, Drač. Ne možete, ne možete da zamislite koliko se Drač razvio kao grad, to je neverovatno.

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste ostali tamo?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste ostali tamo?

Hisni Krasnići: Šta?

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste ostali tamo tokom '70-ih?

Hisni Krasnići: 70-ih, slušajte, mi smo kupili stan 2007. Nije bilo drugih zgrada tamo gde smo mi kupili, bilo je samo borova. Znate šta su borovi? Sve je bilo pod borovima, govorili su da niko ne

---

[21]Hotel Dajti je bio hotel u centru Tirane, u Albaniji. Naziv je dobio po okolnoj planini Dajti, bio je centar za međunarodne posetioce i diplomate tokom socijalističkog perioda u Albaniji. Kupila ga je Banka Albanije i trenutno ne radi kao hotel.

[22]Josif Visarionovič Staljin (1878-1953) je vodio Sovjetski Savez od sredine 1920-ih godina do 1953. kao generalni sekretar Komunističke partije Sovjetskog Saveza i predsednik vlade Sovjetskog Saveza.

sme ni jedan list da dirne od režima. Sada nigde ne možete da vidite borove, sve su zgrade. Takva je Albanija.

Eremire Krasnići: Koliko dugo ste ostali tada?

Hisni Krasnići: Tada smo ostali nedelju ili dve, nedelju ja mislim. Ostali smo nedelju dana i vratili se. Odveli su nas u fabriku gde su pravili kašike i kišobrane i tako dalje. Pravili su kašike od… šta ćete, to su bili njihovi uslovi. Dobra stvar kod Envera je da nikad nikome nije dugovao novac, znate to? Imao je neprijatelje oko sebe, Grčka, Italija, Srbija. Oni su rekli, "Čemu svi ti bunkeri?" Nije imao izbora nego da ih izgradi, da zaštiti svoju zemlju.

Eremire Krasnići: Da li je Albanija bila onakva kakvom ste je zamišljali?

Hisni Krasnići: Šta?

Eremire Krasnići: Da li je, da li je Albanija izgledala onako kako ste očekivali? Da li je bila gora, bolja?

Hisni Krasnići: Ne (smeje se), nismo je tako zamišljali iskreno da vam kažem. Jedan od moje braće me je pitao, "Kakva je bila Albanija?" "Hoćeš da ti kažem istinu ili da te lažem?" "Ne," kaže, "Reci mi istinu." Rekao sam mu, on je odgovorio, "Ti si beogradski špijun." (smeje se). Rekao sam, "Nisi u pravu," rekao sam, "Moći ćeš jer si mlad," rekao sam, "Otići ćeš i shvatiti." Otišao je i vratio se, "Kako je bilo?" "Hajde, brate." (smeje se). I ja sam rekao, "Šta sam ti rekao, pitao sam te je l' hoćeš istinu." "Ne," rekao je, "Reci mi istinu." I rekao sam mu (smeje se). Takve je bila Albanija. Iskreno da vam kažem, Albanija ima sve resurse za razvoj, da bude bolja od Švajcarske. Zašto? Ima more, puno kilometara, ima planine, rude, ima puteve. Dosta se razvila. Ali ljudi moraju da budu civilizovaniji, treba da budu civilizovani kao ovde.

Eremire Krasnići: (smeje se) Hajde da se vratimo na…

Hisni Krasnići: Vidite? Tako… u udruženjima je umetnik uvek bio privilegovan u to vreme, mislim pre rata. Sada nisu uopšte privilegovani.

Eremire Krasnići: Možete li mi reći nešto o tim privilegijama koje ste imali pre '99? Kakav je bio život umetnika?

Hisni Krasnići: Pa, umetnici su imali pravo da otvore izložbe u Galeriji, da imaju spreman katalog, pozivnicu i onda bi opština kupovala jedno ili dva dela. Galerija je zadržavala jedan ili dva rada u svojoj kolekciji, isto tako i Ministarstvo kulture. Znači, to je privilegija. Bila je i privilegija što smo besplatno išli po udruženjima. Imali smo hranu, piće, smeštaj i materijal sa kojim smo radili, crtali, slikali, vajali, sve, to su bile privilegije. Mogao si da ideš gde god si hteo, imao si jugoslovenski pasoš, osim u Ameriku, mogao si da ideš u bilo koju zemlju.

Eremire Krasnići: Da li ste išli? Da li ste putovali…

Hisni Krasnići: Išao sam, išao sam samo u Francusku, išao sam u Francusku…

Eremire Krasnići: Zbog vašeg brata ili?

Hisni Krasnići: Zbog moje braće, hteo sam da ih vidim, ali i zbog materijala. Zato što nisam radio svoje grafike na papiru. Šta je to, na papiru od 20 cenata. Pravio sam ih na drvenim kockama, i to je skupo. Kupujem *La grange* ili *Fabriano* boje. Znači kada štampam grafiku, to je umetnost, nije glupost. Tako je, jer kad ga stavite na sunce, dobije drugu boju.

Eremire Krasnići: Možemo li da se vratimo, kada se održala prva izložba, to me zanima.

Hisni Krasnići: Da.

Eremire Krasnići: Tamo imate neke izložene radove. Kako je došlo…

Hisni Krasnići: U Galeriji?

Eremire Krasnići: Ne, prva izložba je otvorena u Boro Ramizu.

Hisni Krasnići: Da, da…

Eremire Krasnići: Neki od vaših radova su izloženi. Sećate li se kako su vam to rekli? Kako su vas obavestili da se otvara?

Hisni Krasnići: Vesti, tako se dešava, na primer, hoćete da otvorite izložbu u Umetničkoj galeriji u Prištini, kada je bilo u Palati omladine.

Eremire Krasnići: Ne razumete. Kada se Galerija otvorila po prvi put…

Hisni Krasnići: Da.

Eremire Krasnići: Kada je bila predstavljena prva izložba ikada i nije bilo pojedinačnih izložbi, već je bila jedna zajednička izložba i pozvali su vas jer su vaši radovi bili tamo.

Hisni Krasnići: Da.

Eremire Krasnići: Da li se sećate kako je to bilo? Možete li nam reći kakvo je bilo prvo obaveštenje da se Galerija otvara?

Hisni Krasnići: Prvo obaveštenje pre nego što se Galerija otvorila?

Eremire Krasnići: Da.

Hisni Krasnići: Pre nego što se Galerija otvorila, prvo, ili preko slobodnog mesta ili vas pozovu na telefon kažu ti koliko radova da doneseš i ti im kažeš datum kad je delo urađeno, godina ili dve, ne može da bude starije, i predaš ga. Komisija ga preuzme, druga komisija ga oceni i izložba se otvara, stave ih…

Eremire Krasnići: Da li se sećate prve izložbe u Galeriji?

Hisni Krasnići: Naravno, kao da je bilo danas.

Eremire Krasnići: Koliko radova ste imali na njoj?

Hisni Krasnići: Vidite…

Eremire Krasnići: Jedan, dva?

Hisni Krasnići: Ne, u zajedničkoj? Ili samostalnoj?

Eremire Krasnići: Sećate li se dana kada se Galerija otvorila?

Hisni Krasnići: Dva, tri, ne sećam se tačno dana, ali znam kako se desilo. Došli su…

Eremire Krasnići: Otvoreno je izložbom.

Hisni Krasnići: Da, izložbom. Poslali su nam pozivnice, ili su nas obavestili, sada ima puno novina, tada je bila *Rilindja*[23] i ništa više. Znali smo kad su otvorili, u koje vreme i svi smo otišli. Direktor Galerije prvo otvara…

Eremire Krasnići: Da li se sećate govora Pajazita Nušija kada se Galerija otvorila?

Hisni Krasnići: Ne sećam se. Pajazit Nuši je bio jako dobar profesor, predivan predavač, jako dobar predevač, nije bilo bolje osobe od njega, uopšte, zato što sam radio sa njim u gimnaziji. Predavao je u gimnaziji, Pajazit Nuši. Ne sećam se iskreno da vam kažem zato što je odavno bilo i ja sam proživljavao razne traume tokom rata.

Mislim, kada se izložba otvorila po prvi put, bilo je baš svečano, sa flautom koja svira, recitacijama, svime. Da, da, bili su organizovani {kašalj}, mi smo ih organizovali. Sada to retko primenjuju, jer tada su uvek bile flauta, klavir, neko bi recitovao. Sada otvaraju izložbe bez toga, ali što jednostavnije, to bolje. Vidite, ne prave oni koncert tamo, već predstavljaju umetnička dela, pustite delo da govori, ne vi. Bio sam u Parizu na otvaranju veoma poznatog slikara, Fransisa Bejkona[24]. Da li ste čuli za njega? Kada je otvorio izložbu video sam sto dužine deset metara sa belim stoljnjakom, nekim pićima. Niko nije pričao, samo su gledali radove. Imam prospekt, njegov katalog koji mi je potpisao svojom rukom. Dao mi je katalog, ta osoba, jer neko mu je rekao odakle sam, ali on je hteo da ga potpiše za mene. Ali ovde postaje dosadno, oni predaju. Zašto predaju? Radovi su tamo, delo priča za sebe, ne… ljudima postane dosadno, stojeći i primetio sam ih dok sam izlazio, izlazeći sa izložbe, izlazeći. Da li ste primetili?

Eremire Krasnići: Da.

Hisni Krasnići: Ne možete ništa da kažete, došli ste da vidite izložbu. Svi vide izložbu.

---

[23]*Rilindja*, prve novine na albanskom jeziku u Jugoslaviji, prvobitno štampane 1945. kao nedeljne novine.
[24]Fransis Bejkon (1909-1992) je bio britanski slikar irskog porekla, poznat po svojim emotivno sirovim slikama.

Četvrti deo

Eremire Krasnići: Da li se sećate ‘89 ili ‘90, kada su vas otpustili?

Hisni Krasnići: Da, sećam se jako dobro.

Eremire Krasnići: Možete li da nam ispričate kako se to desilo?

Hisni Krasnići: Otpustili su me 13, 1989, tako sam zapisao. Kada su me otpustili, nisam hteo, “Zašto bih otišao, niste me vi zaposlili,” rekao sam, “Niste me vi zaposlili, mi znamo ko me je zaposlio.” Ja i Kradruš Rama smo ostali tamo i doveli su čistačicu, čistila je sobe profesora, studenata, i ona je rekla, “Profesore, potpišite ovde,” ja sam rekao, “Šta da potpišem?” I rekao sam na srpskom, “*Idi uzmi metlu i čisti.*” Uzmi metlu i odlazi odavde. I ona je otišla. Otišao sam do profesorove učionice i došao je poštar, bio je Albanac, “Profesore?” “Da?” Rekao je, “Morate da potpišete.” Rekao sam, “Šta da potpišem?” Rekao sam, “Idi raznosi poštu, ovo se vas ne tiče, gospodine. Neću potpisati.”

Sada dolazi još jedan, on je bio moj student, vajar, Zoran Karalejić. Zvao sam ga “Kërle” što znači panj. Rekao je, “*Profesore*, *treba da potpišete*”. Rekao sam “Nikada neću potpisati. Je l’ to jasno? Prvo, ne razumem šta je ovo.” “Ne razumete?” “Da.” Pozvali su našu sekretaricu, Balatu. Napisali su na albanskom, preveli su. Rekao sam, “Balata, vidi u kakvom si stanju. Prodaješ se za 5 maraka. Neću da potpišem!” Rekao sam, “Da li me poznaješ uopšte? Neću da potpišem.” Otišao sam kući, onda sam se vratio tamo sa Kadrušem, došla je policija, petorica ili šestorica muškaraca i izvukli su nas na silu. Otišli smo, šta smo mogli da uradimo, nisam potpisao. Doneli su to u moj stan da potpišem, još uvek ga imam, bez potpisa. Tako je bilo, kunem se.

Eremire Krasnići: Kakav je bio početak Umetničkog fakulteta, ako možete da nam ispirčate…

Hisni Krasnići: Tada je Fakultet bio organizovan, imali smo rektora Ejupa Statovcija, jedinog na Univerzitetu, našem fakultetu, jedini na Univerzitetu koji je radio sa Republikom Kosovo, pod vođstvom Republike Kosovo. Enver Statovci, mislim…

Eremire Krasnići: Ejup.

Hisni Krasnići: Ejup Statovci, Ejup Statovci je rekao da moramo to da rešimo. Svako od nas je radio u ateljeu. Ja sam imao svoj atelje u svom stanu, u ćošku. Tamo sam radio, svoje studente smo vodili tamo. Sa svojim materijalom, sa svojim bojama, sa svojim uljem, svojim grejanjem, svojim osvetljenjem, niko mi nije davao novac, nisam ni tražio. Radio sam tamo četiri godine. Imam tri sertifikata o dostignućima, sekretar mi nije dao jedan, bio je arogantan, ali nema problema. Kada su studenti dolazili, ja, prvo su došli, ali dolazili su jedan po jedan, i ne govorite ljudima gde idete. Idemo kod mog brata, dvoje ili troje ljudi. Tako su dolazili.

Tamo je bio ogroman hodnik, tako da sam napravio veliki sto. Tako da ne bi bilo hladno onima koji su došli ranije, bilo je toplo, svi su tamo sedeli. Svi su bili zajedno, zatvorili vrata, ušli i radili kao da su bili na Akademiji. Radili su, sve sam im dao, materijale, literturu, osećam se loše što ovo pričam ali studenti su i literaturu dobijali od mene (smeje se). Nisu uzimali ništa više, svidela im se literatura. Nego. Znači, radili smo tamo sve vreme. Ja sam radio dva puta dnevno, ujutru i uveče. Zašto? Zato što je bilo puno grupa, nisu svi stali. Zapravo, Ibrahim Kadriu, novinar, pisac, on je došao i napisao jako fin članak, imam sve tamo. Tako je bilo.

Ponekad sam imao probleme, bilo je raznoraznih studenata. Bio je jedan student iz Gnjilana, zaboravio sam njegovo ime. Otišao sam u, ostavio sam svoje studente da rade, otišao sam da uzmem kafu koju mi je žena skuvala, "Radim, nema kafe." Kada sam ušao, čuo sam buku, "Hisni, nikada nisam čula takvu buku," rekla je moja žena. Otišao sam tamo, kad sam video kako je student zgrabio studentkinju za vrat ovako {stavlja ruke na svoj vrat}, hteo je da je udavi. Fuad, zvao se Fuad Islami, sad se sećam. "Fuade?" zaustavio sam ga, devojčino ime je bilo Teuta. Rekao sam, "Zašto ovo radiš, Teuta?" On je rekla , "Eh, profesore." Pustio sam. Kad smo završili, rekao sam Teuti i još dvojici studenata da ostanu, "Recite mi šta se desilo?" Ona je rekla, "Pa, profesore, ja sam ga udarila," ja sam rekao, "Zašto si…" ko zna šta se desilo, "ali nije trebalo da ga udariš," onda ju je zgrabio za vrat. To je bio jedini problem koji sam imao, nikada više nisam imao problema sa njima.

Onda sam rekao, "Vidi, imam pravo da vas više nikada ne pustim na moje predavanje." Ona je rekla, "Profesore, neće se više ponoviti." Rekao sam, "Pazite kako se ponašate," rekao sam, "Zar ne vidite kakve probleme imamo? U opasnosti smo od naših neprijatelja, kako ja da znam šta je vaš problem. Moja porodica je ovde." Tako je bilo. Tamo sam radio četiri godine. Imam sve radove, sve. Jednog dana ću otvoriti izložbu i ako Akademija umetnosti oformi kabinet za grafiku, vratiću im, ako ne, odneću u muzej. Neću ih ostaviti njima, oni će ih prodati, dati ljudima i tako dalje.

Eremire Krasnići: Zašto četiri godine kada je kriza trajala devet godina?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Zašto samo četiri godine?

Hisni Krasnići: Evo zašto, u pravu ste. Išli smo u Pejton, znate gde je? Tamo je bio prostor za muziku, koristili smo ga za predavanja. Tamo smo držali većinu naših predavanja, onda smo polako došli do mesta gde je pre bila vojska, OVK, tamo smo radili dugo vremena. Onda su nas izbacili odatle, onda smo se vratili na svoje poslove jer smo bili oslobođeni.

Eremire Krasnići: Kako je došlo do rata? Kako je to proživela vaša porodica?

Hisni Krasnići: Jako loše, naša porodica je proživela jako loše. Zašto? Prvo, moj brat i rođaci su bili ubijeni u Kojlovici. Bilo je petoro ljudi, četvoro su ubili, jedan je verovatno bio mlad čovek, i on je preskočio ogradu i trčao. Tako je bilo i bilo je jako teško za nas.

Eremire Krasnići: Bili ste kod kuće u Prištini ili…

Hisni Krasnići: Bili smo u našem stanu. Nismo mogli nigde da idemo. Ne, ne tada, jer smo napustili Prištinu u aprilu ja mislim. Mene i jednog mog prijatelja su prebili 16. marta, ispred Okružnog suda, tamo je stajao tenk, bilo je vojnika i civila. Proverili su šta imamo, "Šta bih ja imao?" rekao sam. Imao sam oko sto, pedeset dinara, moj prijatelj je imao 120 maraka. Uzeli su mu ih, rekli su, "Nemaš pravo da imaš marke." Svi su tada imali marke.

Uzeli su mu ih, rekao je, "Vratite mi ih nazad! Zašto mi uzimate pare?" Bile su mu u džepovima, on je bio sjajan dizajner, zove se Osman Cakići, imao je OVK simbole u džepovima koje je sam napravio. Imao je svoju privatnu štampariju. Hvala bogu da nas nisu pretresali. Rekao mi je, "Stavi ovo," tako da mogu da vide moju karticu za posetioce, profesor na Umetničkom fakultetu, rekao je, "Ti si profesor?" Ja sam odgovorio, "Da, jesam. Zašto?" Predavao sam na oba jezika, na albanskom i srpskom. "Ah, hajde da vidimo. Ti," kaže, "Ti si protiv države." Rekao sam, "Ne, grešiš."

Pretukli su ga, slomili su mu zube i rebra. I mene su tukli dok se nisu umorili. Hteli su da mi slome ruku {dodiruje svoju levu ruku}, još uvek imam ožiljke ovde, možete da vidite na slikama. Slomili su je, hteli su da mi slome nogu, imam slike, slikao sam nakon dvanaest dana jer nismo mogli da izlazimo, bili smo unutra. Onda sam jedva došao do stana. Dvoje komšija su me videli blizu zgrade, nisam mogao da hodam, uhvatili su me za ruku i odveli do mog stana.

Tamo sam primetio da sam u lošem stanju. Celo moje telo je bilo crno, plavo i crveno. Uzeli su neki so i luk da mi prekriju rane, ne znam koliko dugo sam bio takav. Oni koji su mi pomogli su se zvali Mibera i Magribe, Magribe, ako se ne varam. Njen muž uopšte nije bio ovde, bio je u Nemačkoj. Primili su me i prekrili lukom. Nakon nekoliko dana sam rekao ženi, "Smrdi. Ne mogu više da podnesem." Skinuo sam ih i očistio. Tako smo ostali nekoliko dana. Nakon dva, tri ili četiri dana je došao načelnik policije, Dragan.

Eremire Krasnići: Komšija ili…

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Da li je on bio vaš komšija?

Hisni Krasnići: On je bio moj komšija. Rekao je, "Neću nikog da vidim ovde posle šest ujutru." Svi ljudi iz zgrade su se skupili i otišli smo {kašlje}. Otišli smo do železničke stanice, znate, ona mala u Prištini. Seli smo na voz, žena me je držala sa jedne strane, sin sa druge, samo jedan od mojih sinova je bio tu, dvojica su bila u Londonu. Jednog od njih nisam video šest godina.

Onda smo otišli, seli smo na voz, bilo je puno nepokretnih ljudi, u kolicima na vozu. Kada smo se ukrcali na voz, došli su, kontrolori, šta znam, pretraživali su voz. "Šta imaš ovde?" Ja sam rekao, "Šta bih imao?" Pretražili su me, imao sam sto dinara, uzeli su mi 50, ostavili 50, to je bilo to. Kad smo sišli sa voza, mine su bile sa obe strane voza tako da smo morali da hodamo po pruzi. Izvukao sam se odatle, otišli smo u Blace. U Blacu je bilo blatnjavo, kiša, reka se izlila. Šta da radimo? Rekao sam sinu, "U boljem si stanju nego ja, nađi neke duge štapove." Ja i moj brat smo od njih pravili kao sklonište, zatvarali smo ga plastikom da se zaštitimo od kiše.

Stigli smo tamo, video sam moje ujake, oni su iz Glavnika, bili su tamo. “Šta je bilo, Hisni?” Rekao sam im. Odveli su me timu francuskih lekara. Pregledali su me i dali mi neke tablete. Tamo smo prespavali. Tog dana je došao Fatmir Sejdiu. Kada me je video, rekao je,” I ti, Hisni?” Rekao sam, “Da.” “Ne brini,” rekao je, “Biće dobro.”

Nakon nekog vremena, došla je komisija iz Ženeve, videli su u kakav život smo vodili tamo. Dolazili su autobusi iz Skoplja i trpali su nas unutra kao životinje, prozori su bili zatvoreni, temperatura je bila verovatno oko 30, 40 stepeni. Deca su povraćala, rekao sam vozaču, “Otvori prozore.” Rekao je, “Ne, ne, ne mogu da otvorim prozore.” Odveli su nas u mesto Mojane, zvalo se *Kodrat e Gjarpinjëve* [*Zmijska brda*]. Bivši engleski KFOR[25] je bio tamo u svojim šatorima. Sišli smo dole. Neki široki ali kratki šatori. Dali su nam čokolade, kolače i mleko i vodu, ništa više, i konzervirani hleb. Ljudi su počeli da imaju zatvor.

Sad, da vidimo, šta znam, Evropska Unija. Došao je tim iz Turske, zvao se se Demir Eli, vođa tih Turaka, Demir Eli, došao je do našeg kampa helikopterom. Otišao je dole, video je situaciju takvu kakva je. Nakon dva dana su napravili kuhinju. Imali smo doručak, supu i meso i sve, kao i ručak i večeru. Onda, {kašalje} izvinite, onda je bilo završeno, bilo je jako dobro urađeno, ali nismo imali gde da se tuširamo.

Šta sam mogao, išao sam u grad. Žena mi je rekla, “Gde ćeš? Mogu da te uhapse.” “Hajde nek me uhapse.” Obukao sam se, obrijao, otišao sam u albansko naselje tamo, “Mogu li da se istuširam?” “Da, naravno.” Okupao sam se, otišao u grad, Arber Džaferi je bio moj prijatelj dok sam studirao u Beogradu. Otišao sam u njegov stan. Kada sam išao tamo, tamo sam išao u Skoplje, ušao sam unutra. Stražar je rekao, “Šta tražiš?” Rekao sam, “Hoću da pričam sa Arberom Džaferijem.” “Vidi,” rekao je, “Arber je otišao u neke arapske zemlje. Šta ti je trebalo od njega?” Rekao sam, ovo se desilo, “Oh, dobro” Rekao je, “Koliko vas ima?” Bili smo ja, moja žena i moj sin, moj brat je bio sa svojom ženom i njegovom snajom, bez dece, šestoro ljudi. “Hisni,” rekao je, “mogu da nađem mesto u gradu, ali samo ti.” Rekao sam, “Ne, ne, ja sam sa svojim bratom. Nema smisla.” “Dobro.”

Odveli su nas u selo koje se zvalo Svilare. Tamo smo ostali oko mesec dana. Vlasnik kuće nas je ugostio, ali bio je siromašan. Rekao je, “Vidite, ja imam brašno.” Rekao sam, “Ne brini. Znaš šta nama treba? Voda i sklonište. Ništa više.” Dao nam je sobu, svi smo tamo spavali. Tamo smo ostali oko mesec dana. Nakon mesec dana dobili smo papire iz Londona i… malo sam emotivan (plače).

Imali smo spremne kofere sa odećom, nismo imali puno. Imali smo puno stvari koje nam je dao Crveni krst ali nismo ih uzeli. Ostavili smo ih vlasniku kuće, nismo ništa uzeli. Uzeli smo naše kofere i na autobus. Autobus nas je odvezao na aerodrom, na aerodromu su nas pitali, “Da li je neko bolestan?” Žena mi je rekla, “Nemoj da pričaš da si bolestan, možda nam neće dati da odemo.” Rekao sam, “Svi smo dobro.”

Uzeli smo autobus i otišli u Lič. Otišli smo u Lič i dočekali su nas, samo što nisu izneli crveni tepih. Kada smo ušli u veliki hodnik, starije žene, 70-80 godina, su nas služile i osećao sam se loše zbog toga. Donele su nam supu, hleb, cigarete, stvari, dale su mi paklu cigareta. Rekao sam, “Ja ne

[25]Kosovske snage je NATO mirovna snaga na Kosovu. KFOR je došao na Kosovo 11. juna 1999, dva dana nakon usvajanja rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN.

pušim." Bile su iznenađene. "Ne?" Svi su pušili. Rekao sam, "Nikad nisam." Čekali smo tamo dok nam nisu našli sobu u kojoj ćemo spavati. Kad smo došli, tamo je stajala jedna torba sa ženskim stvarima. Rekla je, "Ovo je vaša soba." Moja žena je rekla. "Ova je zauzeta." "Ne, ne," rekla je, "nije zauzeto. Evo vaše torbe!" Onda smo ostali tamo, u roku od dva dana su došla naša deca, da (plače).

Eremire Krasnići: Vaš najstariji je otišao u Grčku.

Hisni Krasnići: Da, u Grčku.

Eremire Krasnići: Da li je dobio pismo da ide u vojsku ili šta?

Hisni Krasnići: Ne, nije, završio je. Ali vidite, reći ću vam, završio je na specijalnoj jedinici protiv aviona, pitali su ga da bude vojnik, ali nije išao. Rekao sam, "Sine, ne možeš da ideš kao vojnik." Završio je vojni rok u Ljubljani. Moj srpski komšija je rekao, "Kako možeš da pošalješ dete u Ljubljanu?" Rekao sam, "Nisam ga ja poslao, država je." Našao sam nekog koga znam tamo, Džehal Kehaja, on je bio poznanik i otišao je tamo i završio. I rekao sam mu, "Sine, moraš da odeš." Otišao je u Grčku, otišao u Grčku, tada je bilo. Iz Grčke je otišao u Francusku, ostao je dugo sa mojim bratom.

Obojica su govorila engleski. Ostao je tamo nekoliko dana i on ga je odveo na Lamanš. Ušao je, uzeo je torbu, stigao je na drugu stranu. Kada je izašao, rekao je, "Želim politički azil." Dobio je azil i počeo svoj život. Govorio je engleski, nije hteo da uzme pomoć koju su davali, rekao je, "Ja želim posao, ja govorim engleski." Našao je posao kao prevodilac za one koji su dolazili kao izbeglice, šta ja znam. I dan danas se time bavi. Sada radi od kuće, kao hranitelj. Tamo ima četvoro dece. Imao je kuću, kupio je kuću, ima šest soba, da. Tako je.

Moj drugi sin je otišao u Nemačku, imali smo dobrog prijatelja u Nemačkoj, jako dobrog prijatelja. Ovde je uzeo autobus, našli smo putnu agenciju koja ga je lako odvela do Nemačke. Otišao je tamo. Bio je naš jako blizak prijatelj, naša deca su uvek bila zajedno, odveo ga je do Lamanša iz Nemačke. On je sjajno govorio engleski, i dalje ga govori. Engleske novine su ga zaposlile…

Eremire Krasnići: Koja je to bila godina?

Hisni Krasnići: Pa, kunem se, pre…

Eremire Krasnići: Pre rata?

Hisni Krasnići: Pre rata, mnogo pre rata.

Eremire Krasnići: Ne rata na Kosovu, mislim pre rata u Hrvatskoj ili Bosni…

Hisni Krasnići: Ne, Bosna, pre Bosne, znao sam da će biti rata i ovde, uzeo je malu torbu, bio je jako mlad. Znate li koliko je imao godina? 16, ni 17 nije imao. Osećao sam se jako loše kad je morao da ode. Odveo sam ga do autobuske stanice i svi njegovi drugari su došli da se pozdrave s njim. Ušao je, onda ga je moj prijatelj ukrcao na voz do Lamanša. Niko mu ništa nije tražio, samo kartu,

jer je znao engleski. Dao im je kartu ali je na granici morao da pokaže pasoš. Rekli su, “Pasoš je lažan.” “Istina je.” “Zašto?” Rekao je, “Pobegao sam od rata.”

Njegov brat je bio tamo, stariji. On je rekao, “Pitaćemo,” zapravo je unajmio advokata, politički azil. I otišao je u Englesku. Nije hteo ni pomoć, i odmah je počeo da radi. Našao je posao u kafiću. Do današnjeg dana je menadžer, menadžer bitnog kafića. To je veliki kafić, on je odgovoran za sve, materijal, plate, sve. Oni rade, obojica su dobro, obijaca su se oženila, moja tri sina su se oženila, imaju decu. Tako je, dobro su, baš su dobro. Puno nam pomažu.

Eremire Krasnići: Dakle, tokom rata ste se našli sa svojim najmlađim i najstarijim sinom.

Hisni Krasnići: Tokom rata, da. Tokom rata smo se našli u Liču.

Eremire Krasnići: Da.

Hisni Krasnići: Iz Liča, hteli smo, rekli smo, “Moraš da nađeš kuću i ostaneš tamo.” Rekao sam, “Hoću da ostanem sa svojom decom.” Deca su došla da nas posete, ali bilo je puno kilometara razdaljine, nisu jeli tamo. Rekli su, “Vidi, od danas imate još jednu sobu i deca mogu da spavaju i jedu ovde. Ostaće sa svojim roditeljima.” Nismo hteli da budemo teret, rekao sam, “Hoćemo da odemo u London sa našom decom.” Uzeli smo autobus, odveli su nas u London u njihov stan. Oni, ostali smo tamo oko mesec dana, ali ja nisam mogao duže da ostanem. Moja žena i sin su ostali, onda je počelo…

Eremire Krasnići: Da se vraća u normalu…

Hisni Krasnići: Da, da se vraća u normalu. Studenti su me pitali da se vratim, ne znam kako su našli adresu.

Eremire Krasnići: Kada ste se vratili?

Hisni Krasnići: Vratio sam se ‘99, zapravo ‘99, krajem septembra. Čim sam se vratio, pitao sam obrazovnu zajednicu tamo. Rekao sam da hoću da se vratim, pitali su “Gde želiš da ideš? Rat još nije gotov, nemaš gde da spavaš, nemaš šta da jedeš, nemaš šta da piješ, ima mina.” Rekli su, “Bio si kod nas godinu dana. Možeš da se prijaviš za pet godina i da nastaviš da budeš ovde. Daćemo ti kuću.” Rekao sam, “Hvala vam puno, dovoljno ste nam pružali zaštitu.” Dozvolili su mi. Rekli su, “Prvi avion koji ide za Kosovo, spremi kofer.” I tako se desilo.

Kada sam došao ovde, rekli su,” Tvoja zgrada je uništena.” Šta znam.

Eremire Krasnići: U kakvom stanju ste zatekli svoju kuću?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: U kakvom stanju ste zatekli svoju kuću?

Hisni Krasnići: Stan je bio u savršenom stanju, znači nije bio uništen, ali kada sam ušao unutra, možete da vidite na slikama. Sve su ukrali, televizore, radio, gramofone, kamere, grafike, pribor za

rad. Ja sam ukrao svoj pribor za rad. Možete čak i da vidite tragove pucanja na slikama, sve su ukrali. Uzeli su moju odeću. Ali njih nisu ukrali, Srbi nisu uzeli šoljice za čaj, niti šolje za kafu. Upali su stan četiri puta. Upali su u moj stan četiri puta.

Vratio sam se, ušao unutra, šta vidim? Uništeno. Uplašio sam se da uđem unutra, iskren da budem. Pozvao sam KFOR i oni su ga proverili, sedmorica u toaletu. "Ne bojte se, nema ničeg ovde, radite slobodno, vratite stvari na svoje mesto," ali nisam znao odakle da počnem, odeća, ili da sredim atelje? Polako. Dali su mi 720 maraka.

Eremire Krasnići: Funti…

Hisni Krasnići: Funti. Ne, ne, maraka, ne funti. Rekli su, "Zašto funte? Ovde koristite marke." I paket hrane za put. Došao sam ovde, počeo sam da zarađujem. Prvo sam sve popravio. Nakon nekog vremena, mesec dana ili tako nešto, došli su moja žena i moj sin.

Eremire Krasnići: Kako ste dobili vesti o vašem bratu?

Hisni Krasnići: Dobili smo vesti, moje komšije…

Eremire Krasnići: Da, dok ste bili ovde…

Hisni Krasnići: Bili su ovde, ali su poreklom bili iz Makedonije, rekli su, "Tvoj brat je ubijen." Moja sestra je bežala od ljudi sa Šar planine, znate gde je Šar planina? Dok je bežala, doživela je srčani udar i oni su je ostavili tamo, bio je jedan bazen, možda znate. Znate gde je bio bazen? Tamo. Kad smo se vratili iz Londona, došli smo i izvadili ga iz groba, dvojica sinova moje sestre i rođak, bilo nas je četvoro, preneli smo ga i sahranili u Mramoru, zato što su njeni sinovi bili u Mramoru. Tako je bilo. Oni su rekli da je bio u Tetovu, gledali smo na kompjuteru tamo, imena nije bilo, nije istina, onda smo kasnije saznali gde je bio. Bilo je teško naći ga, samo njegove kosti, našli smo ih negde u Velaniji…

Eremire Krasnići: Da li govorite o pronalasku brata…..

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Koga ste našli?

Hisni Krasnići: Mog brata, našli smo njegove kosti, ništa više. Francuska grupa tada, nije nam bilo dozvoljeno da otvorimo, samo je bilo upakovano u kesu. Rekli su, "Kako znate da je on vaš brat? Rekao sam, "Prepoznajem ga i kao leš." On je rekao, "Kako znate?" "Njegova leva noga je bila slomljena kad je skijao i imao je zlatan zub." Rekao sam. "Da" kaže on. Čak su nas i oni pustili. Tako je bilo.

Eremire Krasnići: Onda su se vaša žena i sin vratili?

Hisni Krasnići: Onda se moja žena vratila, opet smo započeli život. Moja žena je počela da radi gde je pre radila, radila je u pošti, počela je da radi i ja sam počeo da radim na Univerzitetu, tako smo otpočeli život. Postepeno smo sve radili, sve smo ponovo radili.

Eremire Krasnići: Kada ste opet počeli da stvarate?

Hisni Krasnići: Stvaranje je počelo kasnije jer imam traume, kada ih proživljavam, počnem nešto da radim da zaboravim. Sve to, tako je bilo. Vidite, nadam se da nikada nećemo zaboraviti i da se nikada neće ponoviti. Kunem se! Vidite li kakvu vladu imamo? Vidite. Nadam se da on može nešto da uradi.

Eremire Krasnići: Da li se sećate Dana nezavisnosti?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Dan nezavisnosti…

Hisni Krasnići: Sećam se, bilo je jako, bilo je…

Eremire Krasnići: Kako ste započeli taj dan?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Kako ste započeli taj dan?

Hisni Krasnići: Za mene je to bilo kao da je veliki teret nestao, velika radost, činilo se da napredujemo, da se obnavljamo, novi život je dolazio po nas. Tako sam se osećao, iskreo da vam kažem, ali vidite da nismo krenuli pravim putem, jedan ovde, jedna tamo…

Eremire Krasnići: Šta ste radili tog dana?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Šta ste radili tog dana, da li ste izašli ili…

Hisni Krasnići: Da, jesmo, slavili smo kao i svi drugi. Ali vidite, ja nisam osoba koja voli da slavi, ja sam uzdržan u svakoj prilici, dobroj i lošoj, isto ih tretiram. Uzdržan sam u svemu. Znam šta je sreća, znam šta je tuga, ali ja ostajem pribran, bolje je. Na primer, ne ludujem, ne izlazim iz ljudskih okvira. Čovek uvek treba da bude svestan šta radi, na ulici i kod kuće, svuda treba da bude svestan.

Neki, zašto pucaš iz pištolja? Zašto pucaš iz pištolja? Imao si vreme kad si morao da koristiš pištolje, ali ne tokom slobode, ne na venčanjima. Proslavljaj glasom, ne pištoljima. Koji je to primitivizam da pucaš *bim bim bim* {onomatopeja}. Šta je to, kažite mi? To je, da vam iskreno kažem, nekako dolazi iz ljudske psihe, potpuno dolazi odatle.

Eremire Krasnići: Nemam više pitanja, ali…

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Nemam drugih pitanja, ali ako vi imate pitanja, ne pitanja, ali nešto da dodate o svom delu. Nešto što vas nisam pitala, trenutak da govorite malo detaljnije.

Hisni Krasnići: Imam slike.

Eremire Krasnići: Pogledaćemo ih posle intervjua, to je nešto što možemo da vidimo…

Hisni Krasnići: Vidite, iskreno da vam kažem, mogao sam puno da stvorim, ali bio sam deo društva koje me nije shvatalo. Imao sam toliko energije, i imao sam pozitivnu energiju, ne negativnu, ali ljudi nisu. Tada, prvacima u sportu nije bilo dozvoljeno da napreduju, zaustavljali su ih. Prvo, mom studentu su dali atelje, ali meni nisu dali atelje. Zašto mi nisu dali atelje? Zato što nisam bio u njihovim rukama. Nisam ni u čijoj ruci, ja sam u svojoj ruci i u ruci svog naroda, ne u ruci neke loše dogme koja radi protiv društva, protiv ljudi. Nikad nisam u dogmi onih koji traže nešto, zato što sam video da to nije dobro, to nije dobro.

Mrzim sebičnost. Mrzim tri aspekta života: laži, krađu i izdaju, za mene su to najgore stvari koje postoje, da. Laži se govore, prepoznajemo kad se izgovore, za zemlju, za zemlju, laži se stvaraju i ne za sve, za bogate, ne da postaneš za sebe bogat, lažući.

Eremire Krasnići: Nešto o vama, nešto o vašem radu što nisam pitala?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Nešto o vašem radu što vas nisam pitala.

Hisni Krasnići: Moj rad, vidite, iskreno da vam kažem, ja se povezujem sa prirodom, ja volim prirodu, volim ekološku prirodu, ne zagađenu. Kada vidim, kada vidim na televiziji, kada pokazuju taj otpad, vidite, to je najveća katastrofa našeg naroda.

Eremire Krasnići: Gde ste nalazili vašu inspiraciju?

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Inspiracija…

Hisni Krasnići: Uglavnom nalazim inspiraciju u prirodi. Uzimam delove prirode i pokušavam da živim kroz njih, da živim srcem i dušom, i nacrtam to na papiru ili naslikam na platnu. Za mene je to ono što je važno. Nisam osoba koja pravi puno slika, ja pravim portrete o patnji, imam neke portrete tokom rata sa povređenim glavama. Imao sam priliku puno da uradim, ali zaustavili su moj nalet. To je važno.

Na primer, imam *Ciklus useva*. Zašto useva? Useva zato što je naš narod propatio od neishranjenosti. Onda imam *Snop granja*. Šta je snop granja? To je predmet koji su naši poljoprivrednici oduvek koristili, koristili su ga da poravnaju zemlju, da suše drveće, to su snopovi, kao da zaštite državu, dvorište, to su. Imao sam to.

Onda, imao sam *Svice*. Šta su svici? Svici su vesnici proleća, prvi znak da su usevi spremni za berbu. Tada smo na ovaj način znali da je vreme za berbu i to su svici za nas. Kao feniks *cik cik* {onomatopeja} šalju poruku da je negde vreme za berbu. Tako. Imam Cveće sećanja. mesto gde sam rođen, Lukare, iako sam više vremena proveo u Prištini. Mesto u kojem sam rođen je

prekirveno cvećem, visibabama, ljubičicama. Kako lep miris imaju ljubičice, to je neverovatno, kao da je parfem, ne koristim ih, samo kad se brijem. Onda, ima neka trava, zove se Elmetum, možda ste čuli za nju? Ako stavite dva lista ispod detetove glave, odmah će zaspati. Ima lep miris. Te stvari me inspirišu, zemlja, lišće, to je moja inspiracija, da…

Eremire Krasnići: Hvala vam puno.

Hisni Krasnići: Nema na čemu.

Eremire Krasnići: Ovde ćemo završiti intervju.

Hisni Krasnići: Izvinite?

Eremire Krasnići: Ovde ćemo završiti intervju.

Hisni Krasnići: Kako god hoćete, ja mogu da vam kažem sve što znam…